

Útmutató a karácsonyhoz

Guidelines for Christmas

ICS 01.120

Hivatkozási szám: MSZ 12.24-25-26:2016

© **MAGYAR SZABVÁNYÜGYI TESTÜLET**

(9 oldal)

Az útmutató elektronikus formátumban és kinyomtatva is szabadon terjeszthető, továbbadható.

Árkatégória: MC

Az MSZT arra kéri ennek az útmutatónak az Olvasóit, hogy juttassák tovább mindenkinek, akit meg szeretnének örvendeztetni.

Előszó

A Magyar Szabványügyi Testület ezzel a különkiadással szeretne kellemes karácsonyi ünnepeket kívánni minden kedves Olvasónak. Célunk, hogy kiszakadva a hétköznapi sodrásából, s feledtetve az idei év minden nehézségét az ünnepekre hangoljuk az Olvasót.

1. Bevezetés

Ez az útmutató a szabványok mintájára megadja a Karácsonnyal kapcsolatos alapvető fogalmakat és azok meghatározásait, ismerteti a Karácsonyhoz kapcsolódó főbb történeteket és követelményeket, valamint bemutatja az ajándékozás hagyományát.

Az útmutató célja, hogy felkeltse a hagyományok iránti érdeklődést és ösztönözze az Olvasót arra, hogy bepillantást nyerjen a kultúránkhoz tartozó ünnepi hagyományokba és szokásokba.

2. Alapvetés és alkalmazási terület

Alapvetés: A karácsony a szeretet, az összetartozás, a családi együttlét és az ajándékozás ünnepe.

Ezt az útmutatót arra szánjuk, hogy segítsen az Olvasónak visszaemlékezni azokra az időkre, amikor kisgyermekként kellemes, mindent átható izgalommal várta a karácsonyi ünnepeket, a készülődést és az ajándékozást. Ez az útmutató mindenki számára alkalmazható, tekintet nélkül korra, vallásra vagy képzelőerőre.

3. Szakkifejezések és meghatározásuk

3.1. Karácsony

Jézus születésének keresztény ünnepe, amelynek ideje: december 25–26.

MEGJEGYZÉS: A nem vallásos, de keresztény kultúrkörbe tartozók számára a karácsony általában a szeretetet, a családi együttlétet jelképezi.

3.2. Karácsonyeste (Szenteste)

Karácsony előestéje, a karácsonyfa-állítás és az ajándékozás ünnepe, amelynek ideje: december 24.

3.3. Karácsonyfa

Karácsonykor hagyományosan felállított és feldíszített fenyőfa.

3.4. Fenyőfa

Karácsonyfának való, kivágott (fiatal) fenyő.

3.5. Fenyőfatalp

A fenyőfát függőlegesen megtartó eszköz, amely a karácsonyfa-állítás alapeleme.

MEGJEGYZÉS: A fenyőfatalp felhelyezésekor ügyeljünk a karácsony békés hangulatának megőrzésére, mellőzzük a hangulatromboló kifejezéseket.

FIGYELMEZTETÉSEK! Kérjük, előre gondolja át, hogy az előző évben melyik szekrény melyik dobozába tette a fenyőfatalpat és a díszeket, ha szükséges időben pótolja azt/azokat. A fa beszerzésekor végezze el a törzs átmérőjének és a talp méretének szemrevételezéses vizsgálatát!

3.6. Karácsonyi ajándék

Karácsonyeste vagy -reggel a karácsonyfa alatt található ajándékok összessége.

MEGJEGYZÉS: A karácsony a szeretet ünnepe és az ajándék(ok)kal is az egymás iránti törődést fejezzük ki. Így alapvetően illetlenség érzékeltetni és hangot adni annak, ha az ajándék nem tetszik vagy nem a mi ízlésünknek megfelelő stb. Célszerű olyan mondatok használata, melyekkel nem bántjuk meg az ajándékozót, pl. *Köszönöm, nahát, micsoda meglepetés, már tudom is hová kerül!* de egy egyszerű, mosollyal kísért *Nagyon köszönöm!* is igen hatásos lehet.

FIGYELMEZTETÉS! Ne hagyjuk az ajándékok vásárlását az utolsó pillanatra! Ezzel a hangulatunk ingadozása elkerülhető.

3.7. Karácsonyi csomagolás

A karácsonyi ajándék elrejtése díszes/kreatív csomagolópapírba, kevésbé ügyes ajándékozók részéről dobozba, zacskóba.

MEGJEGYZÉS: Ajándékaink becsomagolásának hagyománya a papír feltalálásának idejétől gyökereztethető, e szokás Kínából terjedt el az első század környékén.

3.8. Karácsonyi díszek

A karácsonyi hangulatot elősegítő/teremtő/megalapozó díszítőelemek (pl. karácsonyi ajtó és ablakdísz, adventi koszorú, adventi naptár, fényfüzerek).

MEGJEGYZÉS: Javasolt gyermekeink bevonása a díszítésbe, mellyel az örömteli hangulat tovább fokozható. Ötletek tekintetében az internet kifogyhatatlan!

3.9. Karácsonyfadíszek

A fenyőfára helyezhető különböző fajtájú, színű, méretű, anyagú díszek, amelyekkel a karácsonyi hangulat egyénileg kifejezhető.

MEGJEGYZÉS: Lásd a 3.8. szakasz megjegyzését.

3.10. Karácsonyi fényfüzér

A fenyőfára, ablakra (vagy akár ereszre) helyezhető CE-jelöléssel ellátott, bel- és kültéri égősor.

MEGJEGYZÉS: Kisebb alapterületű belső terek hangulatvilágításához szerencsésebb a nem villogó, állandó meleg fényt adó füzerek választása.

3.11. Karácsonyi vacsora

A szűk vagy széles családi körben az ajándékosztás előtt elfogyasztott ünnepi vacsora.

3.12. Advent

Az egyházi évnek a karácsonyt megelőző négy hete. A keresztény kultúrkörben a karácsony napját megelőző negyedik vasárnaptól karácsonyig számított időszak.

3.13. Adventi koszorú

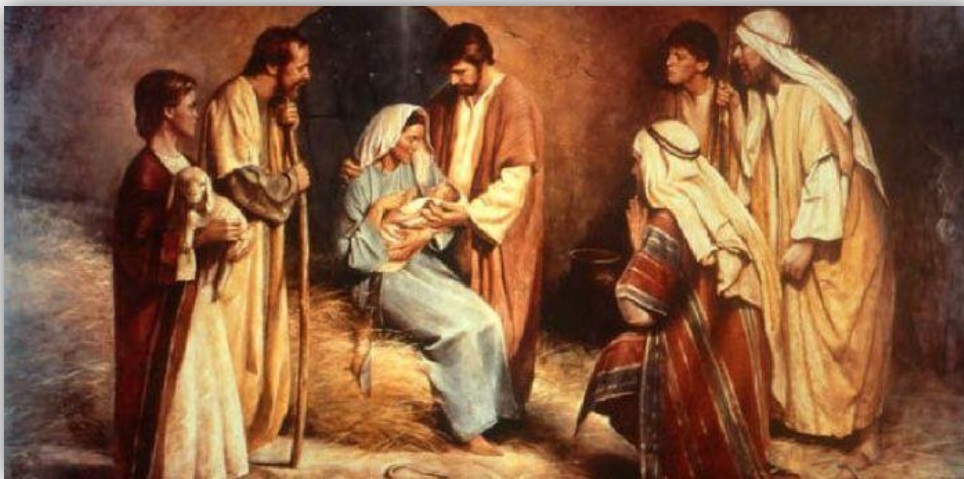
Négy gyertyával díszített kör alakú füzér.

1. MEGJEGYZÉS: A koszorút uraló négyes szám a karácsonyt megelőző négy hetet jelzi. Vasárnaponként eggyel több gyertyát gyújtunk meg. A koszorú fenyőágból készül, amelynek zöld színe az eljövendő reményt szimbolizálja. A kör alakú adventi koszorú az örökkévalóság szimbóluma.

2. MEGJEGYZÉS: A katolikus liturgiának megfelelően az adventi koszorún három lila és egy rózsaszín gyertya áll, ez utóbbit a harmadik vasárnapon kell meggyújtani. A lila szín a keresztény katolikus hagyományban a bűnbánat színe, míg a rózsaszín gyertya az ünnephez kötődő örömet fejezi ki.

4. A karácsony története

A karácsony a legnagyobb keresztény ünnep (a húsvét mellett), amellyel Jézus Krisztus születésére emlékezünk.

A keresztény hit szerint Mária még mielőtt egybekelhetett volna Józseffel, gyermeke fogant a Szentlélek erejéből. József, a názáreti ács, a júdeai Betlehembe ment Máriával, mert Augustusz császár összeírást rendelt el. Ott-tartózkodásuk alatt jött el a kis Jézus születésének ideje. Szállás híján Mária szegényes körülmények között, egy jászolban hozta világra gyermekét.

- A pásztoroknak, akik a pusztán legeltették a nyáját, megjelent az Úr angyala és tudatta velük, hogy megszületett a Megváltó. A pásztorok megtalálták Betlehemben Máriát és a Kisdedet, majd hódolatukat fejezték ki az Isten fiának.
- Máté evangéliuma szerint a Názáreti Jézus júdeai Betlehemben való megszületését egy csillag jelezte az égen, egy rendkívüli égi jelenség, amelyet követtek a napkeletről származó bölcsek, akik így találtak rá az újszülött Jézusra.

Minden évben december 25-én tartják Jézus Krisztus születésének ünnepét a nyugati keresztény egyházakban.

4.1. A karácsonyfa története

Egy mosoni népmonda szerint, amikor Krisztus a Földön járt, gonosz emberek elől kellett bujdosnia. Üldözői elől menekülve egy sűrű lombú fa alatt húzta meg magát, a fa azonban odaszólt neki: *Állj odább, mert ha nálam találnak, engem is elpusztítanak.* Ezzel utasította el félelmében a többi fa is. Az Úrnak ellenségei már a nyomában voltak, amikor egy fenyőfához ért. A fának alig volt lombja, ezért ágai rejtették el Jézust, aki így meg is menekült. Az Úr megáldotta a fenyőfát és így szólt: *Soha ne hullasd el a leveledet. Te légy a legdélecegebb és a legszívósabb minden társad között, élj meg mindenütt. Légy az emberek öröme és emlékezetemre rajtad gyűjtsanak karácsonyi gyertyát.*

5. Karácsonyi előkészületek

5.1. Karácsonyfa-állítás

A karácsonyfa-állítás szokása Skandináviából származik, majd onnan jutott el Németországba a harmincéves háború során, később pedig német közvetítéssel Európába.

Magyarországon csak a 19. század második felében kezdett elterjedni a bécsi udvar ösztönzésére. Először csak a nemesi családoknál, később a módosabb polgároknál is. A szegényebb társadalmi réteghez tartozók körében csak a 20. században honosodott meg a karácsonyfa-állítás.

5.2. Karácsonyfa-díszítés

A fa feldíszítése a 16. században vált divatossá. Ekkor még diót, almát, illetve fából és textilből készül díszeket aggattak az ágakra. A fa tetején eredetileg a csúcscsillag helyett csillag állt, amely Jézus földi születésének szimbólumaként is tekinthető, jelképezve a betlehemi csillagot, mely elvezette a három királyt a jászolig.

A bűnbeesést és az összetartozást szimbolizáló aranyalmát a legtöbb helyen ma már felváltották az üvegdíszek.

Az aranydió és minden szemes termés a bőség jelképe, ahogyan az újévi lencse elfogyasztásához kötődő hagyomány is. A fára tekeredő díszek (girland, lánc, angyalhaj) ugyanakkor a paradicsomi fára tekeredő kígyót elevenítik fel.

5.3. Karácsonyi vacsora

A karácsonyi vacsorán a család, esetleg a nagyobb rokonság gyűlik össze, hogy együtt fogyassza el a karácsonyi ételeket. Magyarországon a bensőséges családi együttlét általában december 24-e estéje (Szenteste), míg a nyugat-európai országokban többnyire december 25-e.

Régen a falusi ház legjobban tisztelt bútordarabja az ünnepi asztal volt. Karácsonykor piros – az öröm színe – terítő került az asztalra. Az asztal alá szalmát helyeztek el, a betlehemi jászolra emlékezve és emlékeztetve. Sok családnál nem múlhat el a Karácsony sült hal és/vagy halászlé nélkül, de elmaradhatatlan ilyenkor a pulyka is, akár gesztenyével töltve vagy csak egyszerűen egészben sütve. Sokan erre az időszakra időzítik a disznóvágást, így aztán töltött káposzta, kocsonya, hurka- és kolbászhegyek ékesítik az asztalt. Hagyományos karácsonyi édességnek számít a diós és mákos bejgli, a zserbó, a mézeskalács, a mákosguba, a gyümölcskenyér. Ezek az édes örömek tovább növelik az est fénypontját és a kilóink számát.

6. Karácsonyi dalok

A karácsonyi előkészületek bonyodalmainak feledtetésére ajánlott már a karácsonyt megelőző időszakban is karácsonyi dalok hallgatása, mellyel oldható az esetleges feszültség és segít ráhangolódni az ünnepre. Célszerű olyan dalok hallgatása, melyek az egyéniségünkhöz közel állnak.

Az alábbiakban ajánlott dalok a teljeség igénye nélkül készültek, az MSZT nem tehető felelőssé a karácsonnyal kapcsolatos egyéni ízlésekért.

6.1. Hagyományos karácsonyi dalok

- Mennyből az angyal
- Pásztorok, Pásztorok
- A kis Jézus megszületett
- Csendes Éj

6.2. A könnyed műfaj kedvelőinek ajánlott karácsonyi dalok

- Mariah Carey: All I Want For Christmas Is You
- Wham!: Last Christmas
- Neoton Famíliá: Ha elmúlik karácsony
- Dean Martin: Jingle Bells

Pásztorok, pásztorok

Pásztorok, pásztorok, örven-dezve si-etnek Jézus-hoz Bet-lehembe;
köszöntést mondanak a kisdednek, ki váltsá-got hozott az embernek.

2. Angyalok szózata minket is hív,
értse meg ezt tehát minden hű szív,
a kisded Jézuskát mi is áldjuk,
mint a hív pásztorok, magasztaljuk.
3. Üdvözlégy, kis Jézus, reménységünk,
aki ma váltságot hoztál nekünk,
meghoytad az igaz hit világot,
megnyitád szent Atyád mennyországát.
4. Dicsőség, imádás az Atyának,
érettünk született szent Fiának,
és a vígasztaló Szentléleknek,
Szentháromságban az egy Istennek!

- Sam Smith: Have Yourself A Merry Little Christmas
- Leona Lewis: One More Sleep

6.3. A komolyzene kedvelőinek ajánlott karácsonyi dalok

- The Three Tenors Christmas Songs
- Vienna Boys Choir – Sleigh Ride – Christmas Song
- The Living Strings – Christmas Albums

7. Karácsonyi mesék

Gyerekeknek advent idején meséljünk hagyományos karácsonyi történeteket, melyek talán bennünk is szép emlékeket idéznek, ezek közül néhány:

- Hans Christian Andersen: A kis gyufaáruslány
- Hans Christian Andersen: A fenyőfa
- Charles Dickens: Karácsonyi ének
- E. T. A. Hoffmann: Diótörő és Egérkirály
- Jókai Mór: Melyiket a kilenc közül?

8. A karácsony követelményei

A karácsonyi ünnepkörhöz és a családdal, barátokkal együtt töltött napokhoz köthető kialakult szokásrendszerek házról házra eltérőek lehetnek. Az ünnepi foglalatosságok (a készülődés, sütés-főzés, vendégvárás, ajándékozás, jó ízű beszélgetések és nosztalgiázások) szinte minden otthonban másképpen alakulnak, mégis van egy mindent átható rendező elv, amely az egész hagyományban közös alapkövetelmény, ez a szeretet (megléte és kinyilvánítása).

A néphitben gyökerező régi és új szokások szerint a karácsony egyetlen célja és értelme a szeretteinkkel való törődés kifejezése. Azonban fontos szem előtt tartani, hogy a karácsony szellemisége nem csak erre a pár napra korlátozódik.

Bárhogy is alakulnak a karácsonyi ünnepek – szűk vagy széles családi körben, barátokkal, vagy akár egyedül – ne feledjük, hogy az év legszebb ünnepéhez érkezünk.

Az év végi és ünnepek alatti izgalommal teli várakozás, és a vendégek fogadása szimbolizálja az újesztendőbe való reményteli belépést, illetve az új lehetőségek tárházát is. Ezzel együtt a karácsony „a kezdet és a vég” (a régi és az új) ünnepe is, ezért ajánlott a lehetőségekhez mérten meglévő kapcsolataink és felmerülő problémáink megfelelő rendezése, tisztázása a békesség és lelki nyugalmunk megtartása érdekében.

Bibliográfia

Magyar értelmező kéziszótár. Főszerk.: Pusztai Ferenc – szerk. Gerstner Károly et al. 2. átd. kiadás. Budapest, Akadémiai, 2003.

Magyar néprajzi lexikon III. (K–Né). Főszerk.: Ortutay Gyula. Budapest, Akadémiai. 1980, 7. o., 624. o.

Weboldalak

<http://www.torzsasztal.com/gasztrofolklor>

<https://hu.wikipedia.org>

***Kellemes Karácsonyi Ünnepeket kíván a
Magyar Szabványügyi Testület!***